

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och
kränkande behandling

Förskolan Tingeling

Stadions förskolor 2015/2016

Bakgrund

Förskolan ska enligt diskrimineringslagen (2008:567) ha en likabehandlingsplan och enligt skollagen (1985:100) en plan mot kränkande behandling. De två planerna kan sammanföras till en.

Planen ska upprättas årligen och vara ett verktyg för att systematiskt planera, dokumentera och utvärdera likabehandlingsarbetet.

Syfte

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

Likabehandlingsarbetet ska genomsyra hela verksamheten och avspeglas i de vardagliga rutinerna, planerade aktiviteter och personalens förhållningssätt i enlighet med förskolans värdegrund (Lpfö 98/10)

Likabehandlingsarbetet syftar till att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Lika behandlingsplanen ska fungera som ett stöd för förskolepersonalen i deras arbete.

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy	3
Juridiska begrepp	3
Diskriminering	3
Kränkande behandling	3
Trakasserier	3
Annan kränkande behandling	3
Sju diskrimineringsgrunder	4
Kön	4
Könsöverskridande identitet eller uttryck	4
Etnisk tillhörighet	4
Religion/trosuppfattning	4
Sexuell läggning	4
Funktionshinder	4
Ålder	5
Så här utreder vi kränkande behandling	5
Befogade tillsägelser	5
Främjande arbete	
Konkreta exempel på främjande insatser	5
Kön	5
Könsöverskridande identitet eller uttryck, Sexuell läggning	5
Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet	6
Funktionshinder	6
Ålder	6
Förebyggande arbete	6
Åtgärdande arbete	6
Uppföljning, utvärdering och revidering	6
Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser	7
Litteraturhänvisning	7
Bilaga 1	Främjande arbete och Kartläggning – Förskolan Skatan 2016
Bilaga 2	Incidentrapport - mall
Bilaga 3	Samtal med föräldrar - mall

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy

Stadions förskoleenhet har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro. I förskoleenheten förekommer ingen kränkande behandling. Detta gäller för barn, personal, föräldrar, samt andra som kommer i kontakt med verksamheten.

Förskolan ska arbeta utifrån en helhetssyn, ett grupperspektiv och ett individperspektiv.

Det är viktigt att vara medveten om skyldigheter och rättigheter, vara närvarande i vardagen och vara aktiva och delaktiga i konfliktlösning. Den som ser eller hör kränkande handlingar eller pågående trakasserier måste agera. Allt detta ingår i ett demokratiskt syn-, förhållnings-, och arbetssätt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö -98).

Stadions förskolors ledning arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Vi tar ett tydligt avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling. Ledningen gör sig uppmärksam redan vid misstanke om kränkande behandling, dels mot någon i personalgruppen och mot något barn, genom att ha en ständig och fortlöpande dialog med personalen och barnen.

Juridiska begrepp

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Exempel på **direkt diskriminering** kan vara när en pojke går före en flicka i antagningskön med motivering att det redan går så många flickor på förskolan.

Exempel på **indirekt diskriminering** är när förskolan serverar samma mat till alla barn, även om de på grund av sin religion behöver äta annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling – gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller texter och bilder. Lagen delar in kränkande behandling i **trakasserier** och **kränkande handling**.

Trakasserier - är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan vara av sexuell art. De kallas då sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt eller bilder som är sexuellt anspelade. Vuxna måste vara uppmärksamma och agera i situationer där barns lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

Kränkande behandling – är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan till exempel handla om att retas, frysa ut någon eller förstöra en kamrats leksak. Anställda kan kränka barn genom en hårdhänt handling eller hård tillsägelse.

Sju diskrimineringsgrunder

Ett barn kan känna sig missgynnad eller kränkt av många skäl. För att det ska kallas diskriminering måste det finnas ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kön – diskrimineringsgrunden kön avser att någon är pojke eller flicka, man eller kvinna. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Sexuella trakasserier – kränker ett barns värdighet utifrån kön.

Exempel: Kalle blir retad på gården för att han har klänning på sig. Personalen hör men hjälper inte Kalle.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck – med könsidentitet eller könsuttryck menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Exempel: Lisa blir retad för att hennes mamma har killkläder på sig. Personalen agerar inte trots att de hör kränkningen.

Etnisk tillhörighet – Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Exempel: En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasseri). Annan personal är närvarande men säger ingenting.

Religion/trosuppfattning – Alla har rätt till sin religion och/eller trosuppfattning. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Exempel: Peter säger till Maja ”Min mormor är hos Gud i himlen.”. Peter säger: ”Äh, vad dum du är, hon ligger ju i marken.”. Ingen personal agerar.

Sexuell läggning – Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet.

Exempel: Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. (diskriminering). Annan personal hör men gör ingenting.

Funktionsnedsättning – Funktionsnedsättning beskriver en varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur en person är. Funktionsförmågan varierar beroende på situationen och miljön.

Exempel: David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad men har inte vidtagit några åtgärder.”

Ålder – Ingen ska på osakliga grunder bli diskriminerad på grund av sin ålder.

Exempel: Simons pappa är pensionär, ett barn säger till Simon att hans pappa ser ut som en farfar varpå Simon blir ledsen. Personalen lyfter inte frågan.

Så här utreder vi kränkande behandling

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit kränkt har en skyldighet att genast agera och dokumentera.
2. Om ett barn upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras händelsen av personalen enligt incidentrapporten – bilaga 1.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen. En incidentrapport (bilaga 1) görs av personal tillsammans med föräldrar.
4. Om personal upplever sig kränkt av barn, barns anhörig eller annan personal dokumenteras händelsen enligt incidentrapporten.
5. Om händelser behöver utredas vidare ska det ske i samråd med ledningen.
6. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för utredning och bedömning är förskolechef.

Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta barn för kränkande behandling gäller naturligtvis inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och god miljö, även om barn kan uppleva tillrättavisningar som kränkande.

Främjande arbete

Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde

- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt,
- Är en naturlig del av vardagen

Exempel: Att dagligen ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter.

Konkreta exempel på främjande insatser utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön – Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten. På samlingar kan man till exempel genomföra talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna flickor som tystlåtna pojkar.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck - Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland pojkar och flickor. Att synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer är en förutsättning för varje barns rätt att känna stolthet över sin familj – och tillit i den vardagsmiljö på förskolan som är deras. En

konkret främjande insats är att se till att förskolan har barnböcker som synliggör olika typer av familjer.

Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet - Förskolan bör systematiskt arbeta för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Till exempel kan man i grupp jämföra likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseenden, traditioner, seder och vanor.

Funktionshinder – En främjande åtgärd kan vara att öka förskollärarnas kunskaper om hur det är att leva med funktionshinder, till exempel genom samarbete med olika handikappsorganisationer och landstingens barnhabilitering.

Ålder – Respekt för alla medmänniskor är grund för det förhållningssätt som alla i enheten ska ha.

Förebyggande åtgärder

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer

Exempel: Att ha uppsikt över platser som barnen upplever som otrygga

Åtgärdande arbete

- Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt
- Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas

Exempel: Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ- och gruppnivå.

Uppföljning, utvärdering och revidering

- Följa upp tidsbestämda åtgärder **kontinuerligt** på avdelningsmöten och vid behov sätta upp nya tidsbestämda mål
- Under maj månads avdelningsmöte påbörjas utvärdering och revidering av Likabehandlingsarbetet för att avslutas under utvärderingen av hela verksamheten i början av juni
- Nuläget analyseras kontinuerligt
- Nya mål och åtgärder för det fortsatta arbetet sätts upp

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2016

På enhetens gemensamma planeringsdag 15 januari deltog all personal i en föreläsning om **Likabehandling och normkritik** med innehållet *Hur kan vi råka skapa ojämlikhet i förskolan och hur kan vi gemensamt och systematiskt arbeta för likabehandling? En föreläsning om perspektiv, forskning och direktiv fylld med konkreta exempel och möjlighet till reflektion.*

Inom enheten finns en grupp pedagoger som under våren kommer att presentera konkreta exempel på lekar och aktiviteter som kan användas i det främjande arbetet under olika perioder under verksamhetsåret.

Under året kommer vi på varje förskola att introducera bokpaket med böcker som speglar samtidens mångfald i sätt att vara och sätt att leva så att alla barn kan känna igen sig.

Litteraturhänvisning:

Lika rättigheter i förskolan- diskrimineringsmannen 2015

(Finns på stadion gemensam/Likabehandling)

Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Lpfö 98/10 sid. 4

Avdelning Humlan, januari 2016

Främjande arbete

På Humlan vill vi att barn och föräldrar ska känna sig välkomna och sedda på förskolan.

Vi hälsar alltid på barnen med deras namn när de kommer till förskolan. Vi uppmuntrar barnen att hälsa på varandra för att skapa en bra kamratskap i barngruppen.

På samlingen använder vi oss av samlingsdockor, alla barn har en egen docka. Vid upprop får barnen gå fram med sin docka och lägga den i samlingshuset. Alla barn blir på det här viset sedda och får vara i centrum. Barn som inte är närvarande på förskolan ropas också upp och deras docka läggs i "frånvaro huset". Med detta upprop vill vi stärka vi känslan i barngruppen.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

1. På Humlan har vi ett rum där det kan förekomma kränkningar om inte en pedagog är närvarande. Rummet består av en soffa, en garderob som används i leken som hiss och ett bord. Barn knuffar och puttar varandra, bitningar och rivningar kan förekomma.
2. Ett annat utrymme är hallen. Där barn ibland efter att klätt av sig ytterkläder gömmer sig i skåp och skymda ställen. Det kan förekomma knuffar, puttar och att barnen lägger sig på varandra.

Förebyggande åtgärder

1. Vi flyttar soffan till ett annat rum med bättre översikt. Vi kommer att förändra rummet till en "hemvra" och introducera för barnen olika lekar och material.
2. Det vi behöver i hallen är en grind så att vi kan spärra av så barn inte kan "försvinna" ur pedagogers syn.

Uppföljning

1. Vi observerar vad som händer i rummet, ser vad som intresserar barnen att leka med för material som gör att de samarbetar och kommunicerar på ett bra sätt. Även se hur många barn som kan leka i rummet, kan de leka utan att en pedagog är närvarande eller måste vi "stänga av" rummet då vi endast är två pedagoger på eftermiddagarna.
2. I hallen pågår just nu ett stort renoveringsarbete. När detta är klart vill vi kunna "spärra av" en del av hallen med en grind, så barnen inte tar sig till skymda utrymmen där pedagoger inte ser dem.

När följer ni upp?

1. Då rummet nu används som hall för barnens ytterkläder p.g.a. renovering, ordningsställer vi rummet och följer upp så snart renoveringen är klar.
2. I hallen efter renoveringen

Vem ansvarar för uppföljningen?

1. Lena
2. Edyta

Beskrivning av regler/rutiner och risker

1. Vi pedagoger kommer ibland på oss själva med att kön benämna barn när vi kallar på dem.
2. Alla barn oavsett ålder ska kunna delta i verksamheten t.ex. vid matbordet. Vi pedagoger ska inte "av bara farten" hjälpa de yngsta barnen, utan hela tiden se dem som kompetenta individer som kan och får prova på själva, självklart efter egen förmåga.

Förebyggande åtgärder

1. Vi pedagoger ska inte vara "rädda" för att säga åt varandra när vi hör att någon köns benämner barnen. Var och en ska även tänka på hur vi tilltalar barnen.
2. Alla barn ska få möjlighet att t.ex. bre sin smörgås själv eller försöka ta mat själv.

Uppföljning

1. Vi observerar varandra vid tillfällen då vi vet och kommit på oss själva med att kallar på barnen genom att ropa kom "killar eller tjejer", det kan vara innan en aktivitet som t.ex. innan samling, innan vi sätter oss vid måltider, ber barnen att avsluta en aktivitet och dyl.
2. De yngsta barnen skall vara inkluderade i all verksamhet och inte bara "hänga med", vi pedagoger ska inte hjälpa de yngsta barnen förmycket.

När följer ni upp?

Hela tiden. När vi reflekterar och på avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen?

1. Lena
2. Tugba

Avdelning Trollsländan, januari 2016

Främjande arbete

Vi lyfter fram de barnen som inte tar samma initiativ genom att ge de barnen ordet på t.ex. samlingen, vid diskussioner kring matbordet. Vi ger barnen små uppgifter att ansvara för vilket gör att de växer med ansvaret och utmaningarna dessa innebär. Vi som pedagoger har hela tiden en dialog med barnen om hur man ska vara en bra kompis och en god medborgare.

Vi använder oss av olika redskap så som teater mellan oss pedagoger och "kompissolen" där barnen själva fått komma på olika scenarion.

Böckerna av Per Gustavsson har vi arbetat med. Där huvudrollen i böckerna är prinsessa och hamnar i olika situationer där hon ej agerar utifrån normen. Vi har läst böckerna för barnen och diskuterat utifrån bokens innehåll. Boken handlar om en prinsessa som gör saker som går emot normerna. Vi vuxna har arbetat med en arbetsplan som tillhör böckerna där genustänket har fokus.

Vi arbetar också med retoriklekar för att träna på att stå för sina åsikter, sätt ord på sina känslor och uttrycka vad de känner. Vi tränar också på att lyssna på varandra, samarbeta, argumentera och lösa konflikter. Vi har en bok i retorik med mycket material och förslag på lekar inom området.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

Vår avdelning är avlång vilket gör att det som vuxen är svårt att ha en överblick i alla rum samtidigt. Vi bedömer att det då blir ökad risk för kränkande behandling i vissa utrymmen.

Plats nr 1 - Vi anser att vårt dramarum är en riskplats utifrån diskrimineringsgrunden kön. Det är en riskplats för att det i rummet kan uppfattas som att rummet är anpassat efter ett enskilt kön, i brist på material. Rummet ligger också på ett sätt så att man som pedagog inte ser vad barnen gör där inne. Utan man måste alltid vara precis utanför för att uppmärksamma vad som händer.

Plats nr 2 - Vårt andra utrymme som ligger i riskzon är spel och pysselrummet. Det ligger centralt på förskolan men man ser inte hela rummet om man inte står i dörröppningen.

Förebyggande åtgärder

Vi delar alltid avledningen på mitten när alla pedagoger inte är på plats för t.ex. möten. Skulle situationen uppstå skulle vi ha en dialog med de inblandade barnen på en gång. Vi låter samtliga inblandade barn enskilt delge sin bild av händelsen. Detta för att ge dem utrymme att uttrycka sig utan utomståendes inblandning. Därefter agerar vi utifrån bilden vi fått av händelsen. Är det en konflikt så behöver oftast de inblandade barnen också reda ut det i sällskap av varandra och en pedagog.

Det gör att vi följer upp händelsen så fort den har inträffat.

Är det en större händelse tar vi upp situationen på samlingen för att förebygga att det inte ska ske igen.

Personen som hanterar konflikten mellan barnen är den som tar ansvaret för att uppföljning genomförs.

Uppföljning

Vi följer upp våra åtgärder under reflektionstiden och under vår dagliga dialog pedagogerna emellan. Beroende på djupet i den eventuella konflikten kan vidare åtgärder tas om det anses nödvändigt.

När följer ni upp?

Under reflektionstiden

Vem ansvarar för uppföljningen?

Personen som vidtog den första åtgärden är ansvarig för att den följs upp och gör det i samråd med sina kollegor.

Beskrivning av regler/rutiner och risker

Vi har under de senaste två veckorna valt att gå till Östermalms IP på torsdagar istället för till skogen som tidigare. Under dessa utflykter har de äldre barnen åkt skridskor och färre antal yngre barn fått leka vid sidan om isbanan i snöhögar istället för att åka skridskor. Det finns en risk för att detta kan uppfattas som åldersdiskriminerande men vi låter alla barn som vill åka. Det är föräldrarna till ovan nämnda barn som valt att deras barn ej skall delta.

Förebyggande åtgärder

I förväg har vi i informationsbrevet skrivit att alla barn är välkomna att vara med på skridskoåkningen.

Uppföljning

Vi har redan följt upp, genom att samtala med föräldrarna till dessa barn. Föräldrarna har dock fortsatt stå fast vid att deras barn ej skall delta. Vi har följt upp i samband med det första skridskotillfället och fortsätter ha kontinuerlig kontakt.

När följer ni upp?

Under reflektionstiden

Vem ansvarar för uppföljningen?

Avdelningsansvarig ansvar för uppföljning, i samråd med övriga pedagoger.

Incidentrapport

Vilken typ av händelser, stämningar och förhållningssätt är det som en rapport ska fånga upp? Dels handlar det om enstaka allvarigare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än enbart tillsägelser eller ett kortare samtal för att reda upp situationen. Generellt sett gäller det till exempel sådana situationen där personalen bestämmer sig för att ringa barnets föräldrar.

När, datum och tidpunkt

Var, plats

Vilka, barn och pedagoger, annan

Vad, beskriv händelsen/situationen

Orsak

Åtgärd/resultat av åtgärd

Berörda föräldrar/personal informerade, när och av vem

Platssamordnare/ledning informerad, datum och signatur

Övrigt

Bilaga 2

Samtal med föräldrar

Vilka deltar vid samtalet?

Hur ser föräldrarna/personalen på situationen?

Hur kan vi gemensamt förbättra situationen?

Vad ansvarar föräldrarna/personalen för?

Vad kan personalen/ledningen hjälpa till med?

Underskrifter:
Vårdnadshavare

Personal
